औरही नगरपालिका
नगर कार्यपालिकाको कार्यालय
औरही, महोत्तरी

बजेट नीति तथा कार्यक्रम
२०७९/०८०

प्रस्तुत कर्ता :-
प्रदिप कुमार खड्का
नगर प्रमुख

औरही नगरपालिकाको नगर सभामा प्रस्तुत आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम

प्रमुख अतिथी माननीय तथा पूर्व मन्त्री श्री शरत सिंह भण्डारी ज्यू,
बिशेष अतीथी ज्यहरू,
अतीथी ज्यूहरु,
नगरसभाका सदस्य ज्यूहरु,
बुद्धिजीवी वर्ग/ नागरिक समाज/ व्यापारी वर्ग,
पत्रकारज्यूहरु,
नगरपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरु,

औरही नगरपालीकाको दशौं नगरसभाको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुतीको उदघाटन समारोहमा उपस्थित हुनु हुने नगरसभा सदस्य ज्यूहरु, पत्राकार, सुरक्षाकर्मी, सम्पूर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु, हामीलाई असाध्यै माया गर्नुहुने तमाम सार्वभौम सत्तासम्पन्न नगरवासी दाजुभाई, दिदीवहिनी, बुवाआमाहरुमा नगरपालिकाको तर्फबाट एवंम आफ्नो व्यक्तिगत तर्फबाट हार्दिक स्वागत तथा सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

औरही नगरपालिकाको यस गरिमामय संसदको बैठकमा नगर प्रमुखको रुपमा विद्यमान् परिस्थितिका वीच आगामी आ.व. २०७९/२०८० को बजेट प्रस्तुत गर्न पाउँदा गौरवाम्वित महशुस गरेको छु । यस घडिमा संघिय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन पद्धति स्थापना गर्नका लागि विभिन्न समयमा जिवन उत्सर्ग गर्ने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहीदहरु तथा यस व्यवस्थामा योगदान पुर्‍याउने सम्पूर्ण अग्रजहरु प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

मैले औरही नगरपालिकाको दशौं नगरसभामा पहिलो वजेट प्रस्तुत गरिरहदाँ औरही न.पा.भित्रको नागरिकको जिबन स्तर उकास्ने गहन जिम्मेवारी बोध गरेको छु । वर्तमान यस परिस्थितीमा सबै राजनितिक दल, जनप्रतिनिधि, सघं संस्था, नागरिक समाज, बौद्धिक जगत र आम नागरिकको सहयोग तथा ऐक्यवद्धताले वर्तमान चूनौतिको सामाना गर्न सकिन्छ भन्नेमा औरही सरकार पूर्ण विश्वस्त छु ।

औरही नगरपालीकाको तिव्र आर्थिक, सामाजिक विकास गरि समृद्द र सुखी औरही नगरवासी वनाउनु हाम्रो प्रमुख नीति रहनेछ । स्थानिय तहले कार्यन्वयन गर्ने गरि संविधानले नै सुनिश्चित गरेको आधिकारलाई जनताकै इच्छा अनुसार व्यवहारमा रुपान्तरण गदै कृषि, शिक्षा,पर्यटन, स्वास्थ्य, सन्चार र पूर्वाधार , औरही नगरपालिकाको समृद्दिको मूल आधार भन्ने दिर्घकालिन सोचको साथ सभ्य, सुन्दर र समृद्द औरही नगर निर्माणको लागि दशौं नगरसभामा यस नगरपालीकाको नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न लागेको छु ।

यस वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४, स्थानीय सरकारको योजना तथा वजेट तर्जुमा दिर्दशन, नेपाल सरकारबाट विभिन्न समयमा जारि गरिएका नीति, निर्देशन, मार्गदर्शन, नेपाल सरकारले प्रतिवद्धता व्यक्त गरेका दिगो विकासका लक्ष्यहरु,यस औरही नगरपालिका बाट जारि भएका विभिन्न ऐन, नियमावली, आचारसंहिता, कार्यविधिभित्र रहि श्रोत अनुमान तथा वजेट सिमा निर्धारण समिति, राजश्व परामर्श सिमिती , वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति,विभिन्न विषयगत समितिहरुका बैठकका निर्णय, नगरकार्यपालिका विभिन्न मितिमा भएका निर्णय र नगरकार्यपालिकाको मार्गदर्शनको अधिनमा रहि नेपालको संविधान, प्रचलित ऐन कानूनको अनुसरण गदै टोल बस्तीस्तरबाट छनौट भै वडा समितिबाट प्राथामिकिकरण गरेर ल्याइएका कार्यक्रमहरु समेत मध्यनजर गदै यस औरही न.पा. को आ.व. २०७९/२०८० को नीति तथा कार्यक्रम निर्माण गरिएको छ ।

नगरसभाका सदस्य ज्यूहरु,

अब म यस नगरपालिकाको दिर्घकालिन सोच, गन्तव्य तथा आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को वजेटका उदेश्य तथा प्राथमिकताहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

क) दिर्घकालिन सोच "कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, पुर्वाधार र सन्चार ,औरही नगरपालीकाको समृद्धिको मूल आधार " रहने छ ।

वजेटका उद्धेश्य हासील गर्नका निमित्त देहाय अनुसारका क्षेत्रगत र कार्यकमगत प्राथमिकता निर्धारण गरीएको छ ।

- सबै प्रकारका स्वास्थ्य जोखिमबाट नागरिकलाई सुरक्षित राख्न र गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा सर्वसुलभ वनाउन स्वास्थ्य सेवाको दायरा विस्तार, स्वास्थ्य पूर्वाधार स्तरोन्नती तथा स्वास्थ्य जनशक्ति विकास तथा परीचालन गर्ने ,
- नागरिकका लागि काम र रोजागारीका अवसर, खाद्य सुरक्षा, सामाजिक सुरक्षा र संरक्षण गर्ने,
- सामाजिक, आर्थिक तथा भौतिक पूर्वाधारको विकास र निर्माण गर्ने ,
- **सघियता कार्यन्वयन,गुणस्तरीय तथा पहुँचयुक्त सार्वजनिक सेवा र उत्तरदायी तथा पारदर्शि शासन व्यवस्थाका सुदृणीकरण गर्ने तर्फ ।**

  क) पूर्वाधार विकास

  ख) सामाजिक विकास

ग) आर्थिक विकास
घ) वन तथा वातावरण विकास
ङ) संगठन तथा सुसाशन व्यवस्थापन

नगरसभाका सदस्य ज्यूहरु,
उल्लेखित दिर्घकालिन सोच, लक्ष्य तथा उद्धेश्य र प्राथमिकता अनुरुप यस नगरपालीकाको आ.व. २०७९/२०८० मा अवलम्वन गर्ने नीति तथा कार्यक्रम सम्मानित नगरसभा समक्ष प्रस्तुत गर्न चाहान्छु ।

क) आर्थिक विकास : आर्थिक विकासको क्षेत्रमा सुरु भई सम्पन्न हुन नसकेका योजनालाई निरन्तरता दिने नीति अवलम्वन गरिने छ ।

१) कृषि तथा पशुपन्छी

आर्थिक समृद्धिको पहीलो आधार कृषि भन्ने मूल नाराका साथ कृषि उत्पादनमा व्यवसायिकरण, औद्योगिकिकरण,विविधिकरण,आधुनिकीकरण, यान्त्रिकरण तथा बजारीकमरणलाई विशेष जोड दिदैं सामुहिक खेती प्रणालि, सामुहिक पशुपालन र विकास गरी कृषि क्षेत्रलाई आत्मनिर्भर र मर्यादित बनाउने नीति अवलम्वन गरिने छ ।

- कृषकका लागि कृषि सामाग्री, कृषि उपजको उचित मूल्य र बजार पहुँचको व्यवस्था गरिने छ ।
- कृषकका लागि उन्नत जातको विउविजन (धान, गहुँ, मकै, तरकारी विउविजन) कृषि औजार तथा समाग्रीहरु अनुदानको रुपमा उपलब्ध गराईनेछ ।
- प्रत्येक वडामा कृषि उत्पादन वृद्धि गर्नका लागि न.पा. ले माटो शिविर सञ्चालन गरिने छ ।
- सबैमा बाली रहने कृषि भूमि खाली भन्ने नीति अनुसार नगर क्षेत्र भित्र पर्ने कृषियोग्य भूमिको पहिचान तथा वर्गिकरण गरि व्यवस्थित गरिने छ ।
- कृषि बजार तथा हाट बजारको पूर्वाधार निर्माण, साना सिँचाई निर्माण, प्रविधि तालिम मार्फत प्राविधिक टेवा, कृषि सामाग्रीको आपूति र कृषक क्षमता विकास कार्याक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- कृषि मेलाको आयोजना, उत्कृष्ट किसान पुरस्कार तथा सम्मान गरि कृषि उत्पादन बढावा दिन प्रोत्साहन दिइने छ ।
- कृषि पेशामा युवालाई आकर्षण वृद्धि गर्न युवा स्वरोजगार लक्षित कायक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- नगर बासीहरुलाई स्थानीय उत्पादन स्थानीय हाट बजार बाट नै खरिद गरि उपभाग गर्न प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइने छ ।
- कृषकको उत्पादनलाई सुरक्षित बजारसम्म पुग्ने पहुँच स्थापित गर्न जिल्ला कृषि सहकारी संघ र उद्योग वाणिज्य संघ सँग आवश्यक सहकार्यको नीति लिइने छ ।
- यस नगर पालिकाले कृषि उत्पादनलाई भण्डारणको व्यवस्थापन गर्न नेपाल सरकार र मधेश प्रदेश सरकारको सहकार्यमा कोल्ड स्टोर निर्माण गरि सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न विशेष पहल गरिने छ ।
- वैदेशिक रोजगारबाट गाउँ फर्केका युवाको लगत लगत संकलन गरि उनीहरुलाई कृषि क्षेत्रमा परिचालन गर्न **गाँउ फर्क युवा कृषि भूमिमा** कार्याक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- नगरभित्र कम्तिमा २ वटा कृषि सुचना केन्द्र, एक एक वडामा उत्पादन प्याकेट क्षेत्र कार्यक्रमं सञ्चालन र व्यवस्थापन गर्न विशेष पहल गरिने छ ।

२) सहकारी

- गाउँ शहरमा सहकारी, घर घरमा भकारी भन्ने नारालाई आत्मसाथ गर्दै सार्वजनिक, नीजि र सहकारीको तीन खम्बे अर्थ नीतिलाई कार्यान्वयनमा विशेष जोड दिइने छ ।
- सहकारीको माध्यमबाट गरिब, विपन्न वर्गका सदस्यको संलग्नतामा सञ्चालन हुने उत्पादन र लगानी आम नागरिकको पहँच स्थापित गर्न सहकारी संस्था र नगरपालिका बीच साझेदारी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- सहकारी मार्फत कृषि फार्म तथा कृषि उद्योग सञ्चालनमा प्राथामिकता दिइने छ ।
- सहकारी मार्फत लघु कर्जा लगानीको लागि वित्तिय संस्था तथा बैंकहरुमा समन्वय गर्ने नीति लिइने छ ।
- नगरभित्र स्थापना भएका सहकारी संस्थाहरुको अवस्था विश्लेषण संस्थागत विकास, पूर्वाधार निर्माण र व्यावसायिक विकासका लागि सहकारी संस्था दर्ता सम्बन्धी ऐन तत्काल जारी गरी कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- समस्याग्रस्त सहकारीहरुको पहिचान गर्दै सहकारी क्षेत्रको प्रभावकारी नियमन गर्ने सहकारी क्षेत्रमा संस्थागत सुशासन कायम गर्न नगरपालिकाबाट अनुगमन गर्ने र प्रतिवेदन लिने प्रणालीलाई सशक्त बनाइनेछ ।
- समस्यामा परेका सहकारीको पुनरजीवन, उत्थान र सञ्चालनका लागि विशेष कार्यक्रम सञ्चालन सञ्चालन गरिनेछ ।

३) उद्योग तथा वाणिज्य

- नगरलाई आर्थिक रुपले आर्त्मनिर्भर बनाउन नगर क्षेत्रभित्र उद्योग स्थापनाका लागि उद्योगमैत्री नीतिहरु अवलम्बन गर्नुका साथै उद्योगीहरुलाई उद्योग स्थापना गर्न विशेष प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- गरिबीको रेखामुनी रहेको पूर्ण बेरोजगारलाई तालिमको माध्यमबाट उद्यमशीलताको विकास गराई उद्यमी बनाइने छ ।
- नयाँ उद्योगहरु स्थापना गर्न स्थापना गर्न लगानी मैत्री वातावरण श्रृजना गरी रोजगारीका अवसर सिर्जना गरिने छ ।
- विदेशबाट स्वदेश फर्केका वा फर्कन सक्ने युवाहरुको संख्यालाई मध्यनजर गर्दै स्थानीय स्तरमा युवाहरुलाई उद्यमशील तालिमको व्यवस्था गरि युवालाई स्वाभलम्वी तथा उद्यमशील बनाउने नीति लिइने छ ।
- व्यापारिक फर्म, पसलको दर्ता, अनुमति, नवीकरण, खारेजी र नियमन गरिनेछ ।

४ रोजगार प्रर्बद्धन तथा गरिबी न्यूनीकरण

- गरिबी निवारण सम्बन्धी स्थानीय नीति, कानून, मापदण्ड, नियमन र अध्ययन अनुसन्धानलाई वैज्ञानिक बनाउदै लिइने छ ।
- गरिबी निवारणको स्थानीय रणनीति तर्जुमा गरी रोजगारीका अवसर सिर्जना गरिनेछ ।
- गरिब घर पहिचानसम्बन्धी स्थानीय सर्वेक्षण, सूचना व्यवस्थापन र नियमन कार्य अघि बढाइनेछ ।
- रोजगार तथा बरोजगारको तथ्याङक संकलन, प्रशोधन र सूचना प्रणालीको स्थापना गरिनेछ ।
- संघीय र प्रदेश कानुन बमोजिम स्थानीय तहमा सुकुम्वासीको पहिचान र अभिलेखन गरी वास्तविक सुकुम्बासीको जीविकोपार्जन र बसोबास व्यवस्थापन गर्ने कार्य प्रारम्भ गरिनेछ ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अर्न्तगत स्थानीय युवाहरुलाई विभिन्न विकासका क्षेत्रमा परिचालन गर्दै थप रोजगारी सिर्जना गरिने कुरालाई थप व्यवस्थित रुपमा निरन्तरता दिइनेछ ।

५) पर्यटन प्रर्बद्धन

- सुन्दर औरही, समृद्ध औरही भन्ने मुल नाराका साथ पर्यटन प्रवर्द्धन र विकास गर्न सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गरि पर्यटन गुरु योजना तयार गरिने छ । कृषि पर्यटन, शैक्षिक पर्यटन, धार्मिक पर्यटन, हरित पार्क निमार्ण लगातयतका क्षेत्रको आवश्यक प्रबर्द्धन र विकास गरिने छ ।
- सोनामाईस्थान मन्दिर, महादेव मन्दिर अग्लेश्वरा र ब्रम्हस्थान मन्दिरको भौतिक पूर्वाधार व्यवस्थित गरी धार्मिक पर्यटन प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- सार्वजनिक ठूला पोखरीलाई आन्तरिक पर्यटनलाई सहयोग हुनेगरी निर्माण तथा सुधार गरिनेछ ।

६) खानी तथा खनिज

- खानी तथा खनिज पदार्थ सम्बन्धी सूचना तथा तथ्याङक संकलन, अभिलेख तथा व्यवस्थापनको कार्य प्रारम्भ गरिने छ ।

ख) सामाजिक विकास : सामाजिक विकासका क्षेत्रमा शुरु भई सम्पन्न हुन नसकेका योजनालाई निरन्तता दिई सम्पन्न गर्ने नीति अवलम्वन गरिनेछ ।

१) स्वास्थ्य

- स्वास्थ्य सेवामा गुणस्तर अभिवृद्धि गर्दै सवै नगरवासीमा समान पहुँच पुर्याउने नीति अवलम्वन गरिने छ ।
- आधारभुत स्वास्थ्य सेवा केन्द्रलाई थप सवलिकरण गर्दै लगिनेछ ।
- एमबुलेन्स सेवा यसै आ.व.देखि सन्चालनमा ल्याईनेछ ।
- संक्रमक रोगबाट सिर्जना हुन सक्ने स्वास्थ्य जोखिमको न्यूनिकरण गर्न आवश्यक नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- स्वास्थ्य सेवा अतिरिक्त सन्तुलित आहारा, शारिरीक व्यायाम, सरसफाई सहितको स्वथ्य जिवनशैलि अवलम्वन गरि **"निरोगी औरही निर्माण अभियान"** अघि बढाईने छ ।
- सवै स्वाथ्य चौकिहरुमा निशुल्क औषधिको व्यवस्था मिलाईने छ र यसलाई क्रमश बढाउदै लगीने छ ।
- स्वाथ्य विमा कार्यक्रमलाई नेपाल सरकारको घोषण अनुसार सवै जनतामा पुर्याउन सचेतना वा जागरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- सार्वजनिक निजि साझेदारिवाट अस्पतालहरु निमार्ण तथा सन्चालन गरिने कार्यलाई उच्च प्राथमिकता मा राखिने छ ।
- एक वडा एक स्वाथ्य केन्द्र स्थापनाको कार्यलाई क्रमश व्यवस्थित तरिकाले सन्चालन गरिनेछ ।

२) शिक्षा:

- ❖ **"दक्ष जनशक्ति ,गुणस्तरिय शिक्षा, आत्मनिर्भर एवं समृद्ध नगर हाम्रो अपेक्षा"** भन्ने मुल नारा सहित शैक्षिक क्षेत्रमा व्यापक सुधार गर्न प्रक्रिया अगाडि वढाईने छ ।
- ❖ कम दरबन्दी रहेका विद्यालयहरुमा आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरी स्वंमसेवक शिक्षक भर्ना गरी शैक्षिक गतिविधिहरुलाई माथि उठाईनेछ ।
- ❖ नगरशिक्षा विकासका लागि सामुदायीक र सस्थागत विद्यालयका विचमा **शिक्षा गुणस्तरीयता र पहुँचमा समानता** स्थापित गरि **विभेदपूर्ण शिक्षा प्रणाली अन्त्य गर्न सहकार्य** को कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- ❖ नेपाल सरकारले वालवालिकाका लागि नि : शुल्क खाजा कार्यक्रम उपलब्ध गराएकोमा यस नगरपालिका बाट प्रभावकारि तथा व्यवस्थीत वनाउदै खाजा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ❖ नगर क्षेत्रका युवाहरुलाई लक्षित गरी स्वरोजगार, आत्मनिर्भर,स्वावलम्वी र चरित्रवान वनाउन युवा उद्यमी प्रोत्साहान कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- ❖ प्रत्येक नागरिकलाई संविधान द्वारा प्रद्धत्त आधारभूत शिक्षामा पहुँच, अनिवार्य ,निशुल्क तथा माध्यमिक तहसम्मको शिक्षा निशुल्क उपलब्ध गराइने छ ।
- ❖ अपाङ्ग, आर्थिक रुपले विपन्न, असहाय, हरुवा चरुवा, द्वन्दपिडित वालवालिका तथा जेहेन्दार विद्यार्थिहरुलाई शैक्षिक सहयोग गर्ने हेतुले नगर प्रमुख शैक्षिक छात्रवृति प्रदान गरि पढन् पाउने हक सुनिश्चित गरिने छ ।
- ❖ शिक्षा क्षेत्रका क्रियाकलापलाई व्यवस्थीत गर्न शैक्षिक क्यालेन्डर प्रकाशन गरि लागू गरिने छ ।
- ❖ वाल विकास केन्द्र संञ्चालन गर्न बालविकासको अवधारण अनुरुप आवश्यक व्यवस्था मिलाई संञ्चालन गरिने छ ।
- ❖ विद्यालय सुशासन, पारर्दिता र जवाफदेहिता अभिवृद्धिको लागि विद्यालयमा सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक लेखा परीक्षण र अन्तिम लेखा परीक्षणलाई वास्तविकतामा आधारित बनाइने नीति अवलम्वन गरिने छ ।
- ❖ शिक्षा क्षेत्रको सुधारको लागि **नगरशिक्षा नीति, नगर** क्षेत्रमा संचालन गरिएका सवै विद्यालयलाई आधार वनाएर **नगर शिक्षा प्रोफाइल** बनाइने र शैक्षिक गुणस्तर अभिद्धि गर्न नगर शिक्षा गरुयोजना तयार गरि कार्यान्वयनमा ल्याइने छ ।
- ❖ निजि विद्यालय शुल्क निर्धारण नेपाल सरकारको मापदण्ड भित्र रहेर गर्न एवं तोकीएको भौतिक एवं शैक्षिक पूर्वाधार पुरा भएकालाई मात्र नयाँ दर्ता वा कक्षा स्तरोन्नतीको स्वीकृती दिइने छ ।
- ❖ निजि विद्यालयले अनिर्वारुपमा नेपाल सरकारले निर्धारण गरेको मापदण्ड भित्र रहि अनिर्वाय छात्रवृतिको व्यवस्था गरिने छ ।

३) खानेपानी र सरसफाई :

- ❖ **भरपर्दो जलाधार युक्त पूर्वधार, स्वच्छ खानेपानी पहुँचमा हाम्रो अधिकार** भन्ने मुल नारालाई आत्मसाथको नीति अवलम्लन गरिने छ ।
- ❖ **आगामि** ५ वर्ष भित्र स्वच्छ तथा सफा खानेपानीको लागि अल्पकालिन तथा दिर्घकालिन योजना कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ❖ भूमिगत जलको उपयोग गरि नगर क्षेत्रको पिउने पानीको दिगो समाधान गर्ने रणनिति लिईने छ ।

४) युवा ,खेलकुद तथा मनोरञ्जन

"हामी खेल्छौ, स्वस्थ्य बन्छौ, औरहीलाई चिनाउँछौ"

- ❖ **नगर खेलकुद विकास समिति** गठन गरि नगर क्षेत्रभित्र खेलकुदको सर्वाङगीण विकासका लागि कार्यविधि तयार गरि यथासिघ्र कार्यान्वयन गरिने छ ।
- ❖ लागु पदार्थ दुर्व्यसनबाट जोगाउनको लागि सचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्नुको साथै दुर्व्यसनमा फसेकालाई पुनरस्थापनाका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

५) लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लक्षित वर्ग समेत)

नेपालको संविधानले लैंगिक विभेदको अन्त्य गदै पछाडी परेका वा पारिएका वर्ग तथा समुदाय जस्तै दलित, आदिवासी, जनजाति, पिछडावर्ग, अपाङता भएका व्यक्ति, लैंगिडक तथा यौनिक अल्पसङख्यक, किसान वर्ग, श्रमिक, जेष्ठ नागरिक, मधेसी, मुस्लीम, लगायतलाई राज्यको सवै निकायमा समावेशी सिद्धान्तका आधारमा सहभागी हुने हक प्रत्याभूत गरेको छ । आर्थिक समृद्धि र दिगो विकासका लागि समान अग्रसरता र नेतृत्त्वदायी भूमिका स्थापित गर्दै स्रोत साधन, अवसर र लाभमा समान पहुँच स्थापित गर्न सक्ने लक्षित कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइने छ

५.१) महिला

- ❖ महिलामाथि हुने लैंगिक विभेद, बालविवाह, अनमेल विवाह, दाइजो प्रथा जस्ता सामाजिक समस्याको न्युनीकरण गर्ने कार्य प्रत्येक वडाबाट सुरु गरिने छ ।

- ❖ महिला स्वास्थ स्वयम सेविकाको क्षमता विकास र प्रोत्साहनका लागि विशेष व्यवस्था गरिने छ।

५..२ बालबालिका

- ❖ बाल बचाउ, बाल संरक्षण, बालबिकास र बालबालिकाको निणर्य प्रक्रियामा अर्थपूर्ण सहभागिता गराउन नगरले आवश्यक नीति लिइने छ।
- ❖ **बालबालिका भोलीका कर्णदार मात्र नभएर आजका साझेदार** हुन भन्ने नीति अवलम्बन गरिने छ।

५.३ जेष्ठनागरिक

- ❖ एकल, शारिरीक र मानसिक रुपमा अशक्त, असहाय, र आफ्नो परिवार वा संरक्षक नभएका जेष्ठ नागरिका लागि औषधि उपचारमा सहयोग तथा संरक्षणको नीति लिइने छ।

५.४ दलितसमुदाय

- ❖ दलित समुदायको सशक्तिकरण, क्षमता विकास गर्दै परम्परागत सिपलाई आधुनिकीकरण गरी उद्योगको विकास गर्ने नीति लिइने छ।
- ❖ विपन्न दलित बस्ती पहिचान गरि नमुना बस्ती विकास कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।

५.५ आदिबासी जनजाति

- ❖ आफ्नो मातृभाषामा शिक्षा दिन चाहने समुदायलाई न.पा. बाट आवश्यक सहयोग गरिने छ।

५.६ अपाङ्ग / अशक्त

- ❖ नगरपालिका बाट प्रवाह हुने सेवाहरुमा अपाङ्गलाई पहिलो प्राथमिकता दिइने छ। जुनसुकै प्रकारका सिफारिस गर्दा वा व्यसाय दर्ता वा नवीकरण गर्दा लाग्ने राजश्वमा १० % छुट लिने नीतिमा निरन्तरता दिइने छ।

५.७ सास्कृतिक सम्पदा

- ❖ सभ्यता हाम्रो परिचय र संकृति हाम्रो पहिचान भन्ने नारा आत्मसाथ गर्दै सबै भाषा धर्म, संस्कृतिको संरक्षण, सम्वर्धन र विकास गर्दै लैजाने नीति अवलम्बन गरिने छ।
- ❖ स्थानीय सबै धर्म, परम्परा र मोलिक संस्कृतिलाई संरक्षण र सम्वर्धन गरिने छ। साथै परम्परागत रुपमा चलिआएका श्रीकृष्ण जन्मअष्ठमी, दशैं, दिपावली, छट, रमजान, अखाडी पुजा र पर्वको सञ्चालन, व्यवस्थापन र प्रवर्धन गरिने छ।

५.८ पञ्जिकरण तथा सामाजिक सुरक्षा

आधुनिक प्रविधीमार्फत व्यक्तिगत घटना दर्ता (जन्म, मृत्यु, विवाह, बसाईसराई, सम्बन्ध विच्छेद, धर्मपुत्र, धर्मपुत्री,) अभिलेख व्यवस्थापन गरिने छ। साथै पञ्जिकरण र सामाजिक सुरक्षालाई अन्लाइन अभिलेख राखिने छ तथा सामाजिक सुरक्षा वितरणमा बैंकिङ प्रणालीको नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ।

ग) पूर्वाधार विकास

१) सडक तथा भौतिक निर्माण

- ➢ सडक अधिकार क्षेत्र मिच्ने, सार्वजनिक स्थानमा घर टहरा बनाउने कार्यलाई पूर्ण रुपमा निरुत्साहित गरिने छ।
- ➢ बजार क्षेत्रमा सडक विस्तार, ढलान र कालोपत्रे गर्ने नीति लिइने छ।
- ➢ संघ र प्रदेश सरकारसँग आवश्यक समन्वय गरी आगामी ५ वर्षभित्र सबै टोल र बस्तीमा सडक ढलान कार्यलाई उच्च प्राथमिकतामा राखिने छ।
- ➢ नगरपालिकाबाट निर्माण गरिएका भौतिक पूर्वाधारको मर्मत सम्भारको लागि मर्मत सम्भार कोष स्थापना गरिने छ।
- ➢ बजार क्षेत्रमा यातायातलाई व्यवस्थित बनाइने आवश्यक नीति अवलम्बन गरिने छ।
- ➢ नेपालको संविधानले समावेशी र समन्यायिक विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरे बमोजिम नगरपालिकाका ९आटै वडाहरुको विकासलाई समान प्राथमिकतामा राखिने छ।

२) भवन र सहरी विकास

- ✓ नगरपालिका गठन हुनुपूर्व निर्माण भएका घरहरुको अभिलेखिकीकरण कार्य यथाशिघ्र सम्पन्न गर्ने नीति लिइने छ।

- ✓ नगरपालिकाबाट अनुमति नलिई जग्गा जमिन खण्डिकरण प्लटिङ गर्ने तथा भू-संरचना बिगार्ने कार्य पूर्ण रुपमा निषेध गरिने छ ।
- ✓ सहरी विकास र भवन निर्माण आचारसंहितालाई कडाईका साथ लागु गरिने छ ।
- ✓ सरकारी, सार्वजनिक, ऐलानी प्ररर्ती जग्गामा निर्माण भएका व्यक्तिगत भवन तथा संरचनालाई नक्सा पास तथा अभिलेखिकरण गरिने छ ।
- ✓ यस नगरपालिका भित्र सञ्चालन हुने आयोजना र सो सञ्चालन गर्ने उपभोक्ता समितिले आयोजना स्थलमा होडिङ बोर्ड राख्ने नीतिलाई प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिने छ ।

३) सूचना र सञ्चार

- ✓ युवा सूचना केन्द्रको स्थापना गर्ने कार्यको थालनी गरिने छ ।
- ✓ आफ्नो क्षेत्रभित्रका पत्रप्रक्रिकाको प्रकाशन, अनुमति अभिलेख तथा सोको व्यवस्थापन गरिने छ ।
- ✓ यस नगरपलिकामा भए गरेका काम कार्यहरुको सञ्चार माध्यमबाट चौमासिक रुपमा सार्वजनिकीकरण गरि आम जनतालाई नगर कार्यको विषयमा सुसुचित गराउने नीति लिइने छ ।

४) भूमि व्यवस्थापन र बस्ती विकास

- ✓ एकीकृत बस्ती विकासका पूर्वाधारहरु जस्तै शिक्षा , स्वास्थ्य, खानेपानी, विद्युत, सरसफाई आदी सुविधाको विस्तार र सामुदायिक संस्था निर्माण गर्न सरकारी तथा गैरसरकारी सबै क्षेत्रसँग आवश्यक समन्वय गरिने छ ।
- ✓ नगर क्षेत्रभित्र रहेका सरकारी, सार्वजनिक, ऐलानी जग्गा परर्ती जग्गाको लगत तयार गरि नगरपालिकाले आर्थिक उत्पादकका लागि उपयोग गर्ने नीति अवलम्वन गरिने छ ।

५)ऊर्जा र विद्युतिकरण

- ✓ नगरभित्रका सार्वजनिक स्थान, सडक बजार, नगर टोलमा सडक बत्ती जडान गर्ने तथा विद्युतीकरण हुन बाँकी रहेका बस्तीहरुमा विद्युतीकरण गरि **उज्यालो औरही निर्माण** गर्ने नीति लिइने छ ।
- ✓ नगर क्षेत्रभित्रका वैकल्पिक ऊर्जाको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति अवलम्वन गरिने छ ।

६) सिँचाई

- ✓ औरही नगरपालिका भित्र सिँचाई प्रणालीलाई व्यवस्थित गर्न **समृद्ध औरही सिँचाई विशेष कार्यक्रम** सञ्चालन गरिने छ ।
- ✓ नगरपलिकाभित्रका सबै कृषियोग्य भूमिमा सिँचाइको सुनिश्चिता गर्ने तथा सिँचाइमा सम्बन्धि नीति, कानून, मापदण्ड निर्धारण गरि सिँचाई गुरुयोजनको निर्माण र कार्यान्वन गरिने छ ।

घ) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

१) वन तथा वातावरण

नेपालको संविधानले राज्यको वातावरणमैत्री दिगो सन्तुलित विकासको कल्पना गरेको छ । समृद्ध नेपाल, सुखी नेपालीको राष्ट्रिय आकांक्षा पूरा गर्न आधुनिक पूर्वाधारयुक्त, योजनाबद्ध, विपदप्रतिरोधी,व्यवस्थित, समावेशी, आर्थिक रुपमा गतिशिल तथा सुरम्य नगर निमार्ण गर्न देहायका नीति अवलम्बन गरिने छ ।

- सार्वजनिक वन क्षेत्रभित्रका खाली जमिनमा वृक्षारोपण गर्दै लगिने छ ।
- बरुण यन्त्र खरिद प्रक्रियाालाई यथाशिघ्र अगाडी बढाइने छ ।
- नीजि घर तथा क्षेत्रमा उद्यान निमार्ण गर्न प्रोत्साहित गर्ने हेतुले घर नक्सा पास गर्दा हरेक घरमा कम्तिमा २ वटा बिरुवा रोप्ने घरधनीलाई नक्सा पास गर्दा १० प्रतिशत गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

२) विपद व्यवस्थापन

प्राकृतिक र गैरप्राकृतिक घटनाले विपद जोखिमका कारण भौतिक, आर्थिक, सामाजिक विकास र प्रगतिमा प्रतिकूल प्रभाव पार्न सक्ने तर्फ नगर सरकार सचेत रहेको छ । संविधानमा विपत्त व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय तहको एकल तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझा अधिकार सूची भएकोले तीनै तहको सरकारको भूमिका उत्तिकै महत्वपूर्ण छ भन्ने कुरामा नगर सरकार स्पष्ट छ । जसको व्यवस्थापनको लागि निम्नलिखित नीति अवलम्बन गरिने छ ।

- नगरस्तरिय विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय तह प्रकोप व्यवस्थापन कोषमा आवश्यक रकम विनियोजन गरि उद्धार, राहत सामाग्री तथा जनशक्ति परिचालन सम्बन्धी आवश्यक व्यवस्था गरिने छ ।

- राहत सामाग्रीको आपतकालिन भण्डारण , व्यवस्थित वितरण र समन्वयको कार्यका उच्च प्राथामिकताका साथ अगाडी बढाइने छ ।
- विपद प्रभावितहरुलाई सार्वजनिक, नीजि तथा सामुदायिक क्षेत्र समेतको सहकार्यमा सामाजिक संरक्षण प्रदान गर्ने नीति लिइने छ ।

३) फोहोरमैला तथा ढल व्यवस्थापन

- **नगरबासीको एउटै रहर, स्वच्छ, सफा, हराभरा र समृद्ध औरही नगर** भन्ने नारा सहित फोहोरमैलालाई व्यवस्थापनका लागि **ल्याण्डफिल्ड साइडको** खोजी गरी उचित व्यवस्थापनको कार्यलाई अगाडी बढाइने छ ।
- बाटो घाटो सार्वजनिक स्थानमा पशुचौपाय बाध्ने, छाड्ने कार्यलाई निरुत्साहित तथा दण्डीत गरिने छ ।
- विभिन्न संघ सस्थाहरुसँग आवश्यक समन्वय तथा सहकार्य गरि बजारलाई सुन्दर र सफा राख्न आवश्यक सरसफाई तथा ढल निकासाको कार्यलाई व्यवस्थित रुपमा सञ्चालन गरिने छ ।
- नगरमा व्यवस्थित ढल निकासका लागि योजना तर्जुमा गर्न आवश्यक अध्ययन तथा पहल गरिने छ ।

ङ) सुशासन तथा संस्थागत विकास

नगरका हरेक क्रियाकलापालाई व्यवस्थित, उत्तरदायि, जवाफदेहि तथा पारदर्शी बनाउदै सदाचारयुक्त संस्कृतिको विकास गरिने छ । म भ्रष्टाचार गर्दिन, म भ्रष्टाचार हुन दिन्न, म देश र जनताको लागि इमानदार भएर काम गर्ने छु भन्ने प्रतिज्ञा सहितको सुशासन कार्यसंस्कृति प्रबर्द्धन गर्न निम्न नीति अवलम्वन गरिने छ ।

१) मानव संसाधन व्यवस्थापन

- कर्मचारीको समुचित बन्दोबस्त गरी साङगठनिक उद्देश्य हासिल गर्नका लागि यस नगरको आवश्यकता र क्षमताको आधारमा सांगठनिक संरचनालाई चुस्त दुरुस्त राख्ने नीति अवलम्वन गरिने छ ।
- स्थानीय तहमा कार्यतरत इमान्दार, दक्ष र अनुभवी सेवा करारमा रहेका कर्मचारीलाई औचित्यतता र आवश्यकताको आधारमा सेवामा निरन्तरता दिइने नीति लिइने छ ।
- कर्मचारीको योग्यता, क्षमता र रुचिका आधारमा जिम्मेवारी हेरफेर गरि Right Man In The Right Place को सिद्धान्तलाई अवलम्वन गर्ने नीति लिइने छ ।

२) संस्थागत क्षमता विकास

- दैनिक प्रशासनलाई छिटो छरितो बनाउन विद्युतीय प्रणाली लागु गरिने छ । नगरपालिको आफ्नै वेबसाइटबाट नगरको सम्पूर्ण सूचना प्रकाशन व्यवस्था मिलाइने छ ।
- नागरिक बडापत्रको कार्यान्वयन, सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक परिक्षण जस्ता सुशासनको औजारहरुको प्रयोग गरि पारदर्शिता, उत्तरदायित्व र जनविश्वास आर्जन गर्ने कार्यगत व्यवस्था मिलाइने छ ।

३) राजश्व परिचालन

- प्रगतिशील कर प्रणाली अवलम्बन गरिने छ ।
- नगरपालिकाले प्रवाह गर्ने सेवासँग करको आवद्धता गर्ने गरी सम्पती कर बहाल कर व्यवसाय कर विज्ञापन करलार्य एकीकृत रुपमा आवद्ध गरिनेछ ।
- करको दायरालाई विस्तार गर्ने नीति अनुरुप आ.व.०७९/०८० लाई औरही नगर कर अभियान वर्षका रुपमा बनाईनेछ ।
- करदाताको अभिलेख अद्यावधिक गरिने, नगरपालिकाले प्रवाह गरिने सेवालाई कर र शुल्कमा आबद्ध गरि न्यून आन्तरिक आय वृद्धि गर्ने नीति अवलम्वन गरिने छ ।
- राजश्व परामर्श समितिको सुझावको आधारमा कर, दस्तुर, शुल्क, भाडा निर्धारण गरि करदाता शिक्षा मार्फत नगरबासी कर तिर्न अभिप्ररित गरिने छ ।

४) आन्तरिक, बाह्य लेखापरिक्षण तथा बेरुजु फर्छ्यौट

- आन्तरिक लेखापरिक्षकबाट लेखापरिक्षण गराई कामकार्यमा भएका गरेका गल्ती, त्रुटी, कमीकमजोरी सुधार गर्दै कार्यसम्पादन गरिने छ ।
- नगरस्तरिय अनुगमन समित गठन गरि नगर क्षेत्रभित्रका सम्पूर्ण गतिविधिलाई अनुगमन गरी कार्य व्यवस्थित गरिने छ ।

- नगरपालिकाबाट खर्च व्यवस्थापन गर्दा आ.व. समाप्त हुदाँ शुन्य पेश्की र शुन्य बेरुजुको सिद्धान्त व्यवहारमा लागु गरिने नीति छ ।

५) सार्वजनिक सेवा प्रवाह

- **जनतासँग जनताको सरकार, छिटो छरितो र सर्वसुलभ सेवा प्राप्त गर्ने नागरिको अधिकार** अवधारणा अनुरुप नगरपालिका प्रमुखबाट स्थलगत रुपमा जनप्रतिनिधि र नगरबासीसँग भेटघाट गरि गुनासो सुन्ने कार्यलाई निरन्तरता दिँदै **आम नागरिको मन छुने र मष्तिस्क माथी विजय** प्राप्त गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- सुशासनको आधारभूत पक्षहरु उत्तरदायित्व, जवाफदेहिता, पारदर्शिता, जनसहभागिता प्रर्बद्धन गर्दै बिना भेदभाव गर्दै सेवा प्रवाह गर्ने नीति लिइने छ ।
- सार्वजनिक सुनुवाईको आयोजना गर्ने र जन गुनासोको अथाग्रिह सम्बोधन गरिनेछ ।

६) बैठक व्यवस्थापन

- नगर सभा र नगर कार्यपालिकाले निर्माण गरेको कानूनी परिधिभित्र रहेर हरेक सभाको बैठक व्यवस्थापन व्यवस्थित गरिने छ ।
- कार्यपालिकाका विभिन्न समिति, उपसमिति , कार्यदलको बैठक व्यवस्थापनको चुस्त दुरुस्त र व्यवस्थित गरिने छ ।
- बैठकको मूल्य मान्यता र वरियता समेतलाई मध्यनजर गर्दै बैठकलाई अनुशासित तथा मर्यादित गरिने छ ।

७) अन्तर निकाय समन्वय

१) नगर प्रहरी

- संघीय तथा प्रदेश कानूनको अधिनमा रही नगर प्रहरी सञ्चालन र व्यवस्थापन नीति, कानून, मापदण्ड, कार्यान्वयन र नियमन गरिने छ ।

२) न्याय कानून मानव अधिकार प्रवर्द्धन

- संविधानमा उल्लेखित सबै संवैधानिक व्यवस्थाहरु, प्रदेश कानून र स्थानीय तह सञ्चालनका लागि बनेका कानुन तथा कार्यविधिहरुको मातहतमा रहि कार्यान्वयन गरिने छ ।
- न्याय तथा कानूनी राज्यको परिपालना गर्दै मानव अधिकारको संरक्षण, प्रबर्द्धन गर्दै व्यक्तिगत र समुहबीच मेलमिलाप र मध्यस्थताको कार्यलाई कार्यान्वयनको सुरुवात गर्दै सामाजिक सद्भाव कायम गरिने छ ।
- असहाय र असमर्थ पक्षलाई कानून बमोजिम निशूल्क कानूनी परामर्श तथा सहायता उपलब्ध गराइने छ ।

३) विविध

- नगरपालिकाको कार्यलय भवन तथा वडा कार्यलयको कार्यलय भवन(नभएको वडाको लागि) नगरपालिका भित्र भवन निर्माणको लागि जग्गा पहिचान गरि थालनीको लागि प्रकृया अपनाईने छ ।
- नगरपालिकाका विरुद्धमा विभिन्न क्षेत्रबाट अदालतमा उजुरी पर्न सक्ने सम्भावना तथा न्यायिक कार्यलाई व्यवस्थित गर्न र कानूनि परामर्श को लागि परामर्श वा करारमा १ जना कानूनी सल्लाहाकारको नियुक्ती गरिने छ ।
- औरही नगरपालिकाको आफनै एप्स बनाई नगरपालिकाले संचालन गर्ने विभिन्न विविध गतिविधिहरु सार्वजनिक गर्ने नीति अवलम्वन गरिने छ ।

सम्मानित नगरसभाका सदस्य ज्यूहरु

अन्तमा,

जन कृषि शिक्षा स्वास्थ्य पूर्वाधार , औरही नगरपालिकाको समृद्धिको मुल आधार विकासको लगि निरन्तर सदभाव सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण नगरवासी महानुभावहरु नगरपालिकाको कार्मचारीहरु, करदाता महानुभावहरु, विकास साँझादारहरु, सरकारी, गैरसरकारी समुदायिक सँस्थाहरु प्रति हार्दिक अभार प्रकट गर्दै बजेटको सफल कार्यन्वयमा सबै पक्षहरुको साथ र सहयोगको अपेक्षा गरेको छु । हाम्रा सामु थुप्रै चुनौतीहरु छन हामी सवैको साथ सहयोग र सहकार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउन सकेमा ती चुनौतीहरुलाई सजिलै पार गर्न सकिनेछौ । भने कुरमा कसैको पनि दुई मत नहोला आगामी दिनमा हामि सवैका लागि आउने सार्थक उपलिब्ध हासिल गर्न सकोस भने अपेक्षा गदै आगामी दिनमा सक्रिय सहयोग अपेक्षा गर्दै सम्पूर्ण महानुभावहरु प्रति हार्दिक आभार प्रकृट गर्दैछु ।

अब म यस सभा समक्ष आगामी आर्थिक वर्ष २०७९/०८० का लागि प्रस्तावित आय व्ययको विवरण निम्नानुसार प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

[illegible] बजेट, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त बजेट, आन्तरिक आम्दानी र दातृ निकाय एवं सङ्घ [illegible] श्रोत अनुमान विवरणका आधारमा आ.व. २०७९/०८० को कुल बजेट [illegible] आन्तरिक आय र आल्या तर्फ **२,४४,००,०००।** सङ्घीय र प्रदेश बाँडफाँड तर्फ [illegible] समानीकरण अनुदान तर्फ **१२,४०,००,०००।** **र** विषयगत शर्शत अनुदान संघ र [illegible] ०,०००। कुल आय अनुमान गरी आगामी आर्थिक वर्षको लागि निम्नानुसारको खर्च प्रस्ताव [illegible] चालु तर्फ (आन्तरिक श्रोत, राजस्व बाँडफाँड, सङ्घीय राजस्व बाँडफाँड, प्रदेश वित्तीय [illegible], सेवा, निवृत सुविधा समेत खर्च गरी **३०,४७,२४,०००।**

[illegible] ०,०००। रहेको छ।

[illegible] पुँजिगत रकम योजना संचालन तर्फ **रु. ५,४०,००,०००।-** र नगरस्तरीय योजना संचालन [illegible] रहेको छ। जस मध्ये निम्न बमोजिमको शिर्षकमा शिक्षा, कृषि र स्वास्थ्यमा थप बजेटको [illegible]

[illegible] कार्यक्रममा

१. [illegible] र शिक्षक नियूक्ति ८ वटा विद्यालयको लागि सँख्या १८ जना

२. [illegible] खाईपाई आएको तलवमा रु.८,०००।- संघीय सरकारको निर्णय अनुसार रु.७,०००।- थप [illegible] ०।- (अक्षरुपी दूई करोड पचास लाख मात्र)

[illegible]

१. [illegible] शर्सत अनुदानलाई कायम राखि नगरपालिकाबाट रु.१ करोड २५ लाख थप गरिएको छ।

[illegible]

१. [illegible] प्राप्त अनुदान मध्ये थप कार्यक्रमका लागि नगरपालिकाबाट रु. ८० लाख प्रत्येक वडामा [illegible] आधारभुत स्वास्थ्य चौकीको कर्मचारीहरु तलवमा थप गरिएको छु।

अब, [illegible] योजना सञ्चालन तर्फ कुल रकम रु. ४ करोड ३० लाख बाँकी रहेको छ।

अब, म कुल बजेटको सङ्क्षिप्त विवरण विषयगत तर्फको कार्यक्रम पेश गर्न चाहन्छु।

सि.नं.	कार्यक्रमको विवरण	आ.व. २०७९/०८० प्रस्तावित विस्तृत आय
१	चालु तर्फ (तलब, भत्ता, कर्मचारी, कल्याण कोष, कार्यालय सञ्चालन लगायत अन्य प्रशासनिक चालु तर्फ	४,४९,३८,१५५।
ख	विषयगत शर्शत चालु अनुदान	
१	शिक्षा तर्फ	१०३०८८०००
२	स्वास्थ्य तर्फ	२८९३६५००
३	पशुपंक्षी तर्फ	५६२४३३
४	कृषि तर्फ	७९८०००
५	ऊर्जा तर्फ	८०००००
६	रोजगार प्रवर्द्धन तर्फ	५५०००००
७	प्रधानमन्त्री रोजगार तलब भत्ता र कार्यक्रम तर्फ	३३०००००
८	पञ्जीकरण	१३६४०००
९	लघु उधम विकास कार्यक्रम तर्फ	२९०२०००
१०	सामाजिक सुरक्षा	१०५३३४९१२
११	सङ्घीय अन्य अनुदान	
	सङ्घीय शर्शत कुल चालु अनुदान जम्मा	**३०,४७,२४,०००।**
	सङ्घीय पूंजीगत अनुदान तर्फ	**१३,५३,००,०००।**
	सङ्घीय कुल जम्मा रकम रु.	**४४,००,२४,०००।**

मैले प्रस्तुत गरेको आगामि आ.व. २०७९/२०८० को नीति तथा कार्यक्रम औरही सरकार मार्फत सामाजिक सुरक्षा एवं संरक्षण प्राप्त गर्ने व्यवस्थाबाट समुन्नत, सभ्य, सु-सँस्कृत र न्यायपूर्ण समाज निर्माणमा महत्वपूर्ण योगदान पुग्नेमा मैले अपेक्षा गरेको छु। अन्त्यमा नगरभित्र र वाहिर रहनु भएका सम्पूर्ण नेपाली दिदी, बहिनी तथा दाजुभाईलाई नगरपालिका निमार्णमा योगदान गर्न आह्वान गर्दै हार्दिक शुभकामना व्यक्त गर्दछु। **धन्यवाद।** **धन्यवाद॥** **धन्यवाद॥।**

<u>प्रस्तुतकर्ता</u>
प्रदिप कुमार खड्का
नगर प्रमुख
औरही नगरपालिका